

19.44x26.79	2/4	עמוד 24	סטאר דרום	18/11/2016	56025142-5
בית חולים ברזיל - 80829					

# הדרך לפינת עישון

# חסוּמָה

השבוע צוין בבית החולים ברזילי יום המודעות למחלת ריאות חסימתית כרונית (copd), זמן מצוין לנסות להבין מהם התסמינים של אחת המחלות הקטלניות בעולם. • מנהל מערך רפואת הריאות בבית החולים, ד"ר אמיר בר שי, מספר ל **סטאר** על החשיבות שבקיום בדיקות למחלה ומסביר מדוע אין סיכוי שהוא או מישהו מהמשפחה שלו ידליקו אי פעם סיגריה

• מילן מועלם



19.44x27.52	1/4	עמוד 23	טאר דרום	18/11/2016	56025143-6
בית חולים ברזיל - 80829					



**שים לב !!**  
ברוך גז רפואי  
אין לסגור את הברזים  
פרט למקרה חרום

צילום: דרר אביעז

ד"ר בר שי במרפאת ריאות השבוע. "החזון של מערך הריאות כביצי החולים הוא שתהיה ירידה משמעותית באחוז המעשנים"



18.73x24.84	3/4	עמוד 25	טאָר דרום	18/11/2016	56025144-7
80829 - בית חולים ברזיל					

## "גם אדם שעישן לפני עשרים שנה שלא יחשוב שהוא לגמרי בריא, יכול להיות שהוא חולה במחלה. כמובן שאנשים עם אסטמה הרבה שנים או חשיפה תעסוקתית או מעשנים פאסיביים יכולים לחלות במחלה ולכן צריכים להיבדק. אנשים עם חשיפה תעסוקתית לזיהום אוויר בעבודה אלה אנשים שנחשפים לעשן גם אם הם לא מעשנים והמחלה יכולה להתפתח אבל האחוז שלהם קטן לעומת מעשנים", אומר ד"ר בר שי.

### לאורך השנים אתם רואים עלייה בכמות החולים? "עכשיו רואים קצת עלייה במאובחנים אבל זה בגלל עלייה במודעות. עדיין, רוב האנשים לא חושבים שהם צריכים להיבדק וזה חבל."

### מחירי הסיגריות עלו בשנים האחרונות בישראל. אתה חושב שזה הועיל?

### "מחירי הסיגריות היא שיטה לנסות ולגרום לאנשים לעשן פחות אבל לדעתי זה לא עובד כי מדובר בהתמכרות ודי קשה. יש רופאים שהיו אומרים למטופל אם אתה לא מפסיק לעשן אל תבוא אליי, כאילו מענישים את המטופל אבל אין מה להעניש את המטופל כי אנשים באמת מכורים. הניקוטין מאוד ממכר, זה לא מה שגורם למחלה או למחלות ריאה אחרות, הם מכורים וזה קשה להיגמל. העלאת המחירים היא פחות הדרך הנכונה. צריך יותר סדנאות גמילה, יותר מודעות למחלות ריאה כדי שאנשים יבינו כמה זה חשוב להפסיק לעשן וכמובן יותר עבודה בגיל הצעיר יותר. היום כל ילד יודע מהי מחלת לב או סכרת אבל לא יודעים את הנזקים של מחלות ריאה בגלל עישון. אם ילדים היו יודעים למה זה גורם, זה היה יכול להרתיע יותר. לעומת זאת, החוקים שחוקקה הכנסת בעניין הגבלת עישון במקומות ציבוריים הם מאוד חיוביים גם מבחינת עישון פאסיבי וגם מהבחינה שאנשים שיוצאים למקומות ציבוריים קשה להם יותר לעשן שם וזה גורם להם לעשן קצת פחות."

השם שלה עשוי להטעות ולהישמע לחלקנו כראשי תיבות חביבים, אולם מדובר במחלת ריאות חסימתית כרונית המהווה את גורם התמותה הרביעי בעולם וסיבת המוות מספר 1 מעישון. רבים נוטים לחשוב שנוזקי העישון מס-תימים בסרטן ריאות הקטלני אך מתברר שהעישון גורם למחלה נוספת, קשה לא פחות, בלתי הפיכה, שמוכיחה עד לכדי מוות - COPD. הצפי הוא שעד שנת 2020 תהפוך המחלה להיות גורם התמותה השלישי בעולם, נתון מדאיג ללא ספק, בהתחשב בעובדה שהיא פוגעת בעיקר במעשנים. יחד עם זאת, היא עדיין אינה מוכרת לציבור ואינה מקושרת לתסמינים ולגורמי הסיכון שלה, מציאות שבבית חולים ברזילי מנסים לשנות במטרה להעלות את המודעות. בשנים האחרונות נכנסו טיפולים המאפשרים להקל על תסמיני המחלה, ולשפר את איכות החיים של המטופלים הסובלים ממנה.

## מחלה קטלנית ומסתורית

השבוע ציין בבית החולים יום המודעות למחלה ורבים הגיעו להיבדק במרפאה של ד"ר אמיר בר שי. אנשים הסובלים מתסמינים המזוהים עם המחלה הגיעו לברזילי שם חיכה להם צוות מורחב מהמרפאה של ד"ר בר שי. מי שאובחן עם מדדים לא תקינים קיבל הפניה לבדיקות נוספות, ובבית החולים מקווים שהיום שהוקדש אכן יעזור ויעלה את המודעות בקרב ציבור מעשנים. התסמינים העיקריים של COPD הם קוצר נשימה, שיעול כרוני, ליחה מרובה וצפצופים בנשימה. חומרת התסמינים תלויה במידת ההרס של הריאות. אם החולה ממשיך לעשן, ההרס של הריאות מהיר יותר וחמור יותר, בהשוואה לחולים שהפסיקו לעשן.

אחד המאפיינים העיקריים של המחלה הוא התלקחיות חריפות או התקפים ריאתי. התקף ריאתי מוגדר כהופעה חדה של תסמינים נשימתיים או כשינוי לרעה בתסמינים הקבועים מהם סובל המטופל. סימנים נוספים יכולים להיות: שיעול אשר אינו תולף עם המלווה בכיח, קוצר נשימה, צפצופים ולחץ בחזה. התקף ריאתי נגרם לרוב על ידי זיהום ועלול להוביל לאשפוז, אי ספיקה נשימתית ואף למוות. התקפים ריאתיים נמצאו כמחמירים את תפקודי הריאות של החולים וכמעלים תמותה, ועל כן מניעתם הוגדרה כאחת ממטרות הניהול והטיפול במחלה. ד"ר בר שי סיפר השבוע ל"סטאר" על המחלה שעדיין ולמרות שהיא גורם התמותה הרביעי בעולם, לא מוכרת לציבור, על דרכי האבחון וגם על ההתמכרות לניקוטין על אף המודעות לנזקיו.



היום הפתוח שהתקיים במרפאה השבוע. "רואים כל יום את הנזק שעושה העישון"



18.08x24.94	4/4	עמוד 26	סטאר דרום	18/11/2016	56025145-8
בית חולים ברזילי - 80829					



עם מנהל בית החולים ד"ר חזי לוי. "יש היום איך ומה לעשות עם המחלה"

למה המחלה גורמת?  
 COPD היא מחלה המאופיינת בהיצרות של הסימפונות, הצינורות דרכם חודר האוויר מקנה הנשימה אל הריאות. בשל היצרות זרימת האוויר בסימפונות נפגעת דבר הגורם לקושי בנשימה. לרוב המחלה פרוגרסיבית וקשורה בתגובה דלקתית מוגברת של הסימפונות המתפתחת בתגובה לחשיפה לחלקיקים וגזים רעילים".

לדבריה המחלה היא בלתי הפיכה, ובכל זאת, מהם דרכי הטיפול בה?

"בעבר חשבו שהטיפול במחלה הוא סימפטומטי בלבד, כלומר רק בתסמינים של המחלה ולא במחלה עצמה. בעשור האחרון הוכיחו מחקרים רבים, כי ניהול נכון של המחלה ושימוש קבוע במשאפים, מובילים לשיפור משמעותי גם באיכות החיים, בסיבולת לאמץ, בהפחתת התלחחיות ואף בקבוצות מסוימות, לירידה בתמותה".

רוב החולים המאובחנים עוברים את גיל 50 אך עם זאת, המחלה מאובחנת יותר ויותר לאחרונה גם באנשים מגיל 40 ומעלה. לדבריו של ד"ר בר שי המחלה לא מתפתחת לפני גיל 40 אך אם בעבר היית מעשן, גם אתה נמצא ברמת סיכון ועליך לגשת להיבדק. המחלה מגבילה מאוד את החולים בה, עד כדי כך שישנם חולים שמתקשים להתקלח לבד או ללכת לערוך קניות.

מה המקרה שטיפלת בו בשנים האחרונות וזכור לך במיוחד?

"יש לנו מטופל שעשה 4-5 פעמים סדנאות גמילה מעישון ולא ממש הצליח למרות שמאוד רצה. יש לו רצון גדול להצליח אבל זה לא הלך. פגשתי אותו לראשונה בבית החולים. הוא הגיע עם וירוס שהפך לברונכיטיס קשה ובסופו של דבר הוא עבר הנשמה לא פולשנית ומאז החליט לקחת את עצמו בידים. תפקודי הריאות שלו עמדו אז על 40% שזה מאוד נמוך. התחלנו טיפול ולמרות שהמחלה היא בלתי הפיכה הוא התחיל להרגיש יותר טוב, הוא הצטרף לקבוצה של שיקום ריאתי למרות גילו הצעיר וכתוצאה מכך ולמרות שהוא חוזר לעשן, היום תפקודי הריאות שלו עלו לאזור ה-55 אחוזים שזאת עליה יפה מאחר והמחלה בהגדרה שלה היא בלתי רגילה. הוא מנסה להפסיק לעשן ואני מקווה שבפעם הבאה שהוא ינסה הוא גם יצליח. למרות שאדם מעשן, לא צריך להיות פחות אמפטיים אליו או להאשים אותו. צריך לנסות לפעול בכל דרך שהיא. על מנת לגרום לו להפסיק לעשן".

יש תחליפים לסיגריות?

"יש טיפול בכדורים שעוזר להפסקת העישון ויש תחליפים אחרים שאנחנו לא מעודדים אותם כמו סיגריה אלקטרונית שאנחנו יודעים שזה לא כל כך מומלץ ובריאי. יש גם מסטיקים ומדבקות ניקוטין.

**"היום כל ילד יודע מהי מחלת לב או סכרת אבל לא יודעים את הנזקים של מחלות ריאה בגלל עישון. אם ילדים היו יודעים למה זה גורם, זה היה יכול להרתיע יותר"**

העשן עמוס בחומרים כימיים מזיקים מאוד וזה מה שבעצם גורם לתחלואה".

## "רופאי ריאות לא מעשנים"

ד"ר בר שי הוא רכש חדש של בית החולים ברזילי. לפני כשבועיים הצטרף בר שי למערך בית החולים כשמונה לתפקיד מנהל מערך רפואת הריאות. בתפקידו הקודם שימש כרופא בכיר בבית החולים איכילוב בתל אביב. למרות התפקיד בבית החולים המוביל במרכז, בחר בר שי להגיע לברזילי ולעזור לפתח את המערך, בחירה איתה הוא שלם ואף מאושר מהגעתו: "יש לי רצון להביא רפואה מצוינת לדרום. יש במערך שלי רופאים מצוינים, צוות אחיות וטכנאיות מעולות ואני מתכנן להביא הנה עוד רופאים בהמשך".

מה לגבי הקולגות שלך בתחום רפואת הריאות? כמה מהם מעשנים למרות הסכנות?  
 "רופאי ריאות לא מעשנים ב-99.9 אחוז בגלל שאנחנו רואים כל יום את הנזק שהעישון עושה".

ומה לגבי רופאים מתחומי התמחות אחרים?  
 "רופאים מתחומים אחרים דווקא כן מעשנים למרות שהם יודעים את הנזק שנגרם מעישון. רופאי ריאות רואים את הנזק ממש ולכן לא מעשנים".

ואם אתה רואה רופאים מתחומים אחרים אתה מייצץ להם להפסיק?  
 "אני אומר לכולם להפסיק לעשן".

במשפחה שלך יש כאלו שמעשנים?  
 "לא. לא במשפחה הקרובה ולא במשפחה המורחבת, אף אחד לא מעשן אצלנו".

מה החזון של המרפאה שלכם בברזילי?  
 "החזון שלנו במערך הריאות בברזילי זה קודם כל שתהיה ירידה משמעותית באחוז המעשנים. אולי יש ירידה קטנה בשנים האחרונות מ-21 אחוזים

**"הניקוטין מאוד ממכר, זה לא מה שגורם למחלה או למחלות ריאה אחרות, הם מכורים וזה קשה להיגמל. העלאת המחירים היא פחות הדרך הנכונה. צריך יותר סדנאות גמילה, יותר מודעות למחלות ריאה כדי שאנשים יבינו כמה זה חשוב להפסיק לעשן וכמובן יותר עבודה בגיל הצעיר יותר"**

ל-19.5, ובמגזר הערבי זה עדיין מאוד מאוד גבוה. החזון שלנו הוא שצליחת להגיע לכמה שיותר חולים וניתן להם את המענה כדי לעצור את המחלה ונזקיה. הציבור מוזמן להגיע לאבחון מוקדם כדי שנוכל לטפל בהם".

מה המסר שהיית רוצה להעביר למי שמעשן?  
 "לעשות כל מה שאפשר כדי להפסיק לעשן, סדנאות גמילה, להפחית בכמות הסיגריות ולהתייעץ עם רופאים. דבר שני לעשות הרבה מאוד כושר גופני זה הוכח כמשמר את תפקוד הריאות ואם אתה מרגיש סימפטומים של ליחה, שיעול, צפצופים או בכל חורף יש הרבה אירועי ברונכיטיס או דלקות ריאה תזוורות צריך להיבדק. יש היום איך לטפל ומה לעשות עם המחלה".